

HEKİM ABBAS VESİM EFENDİ

Dr. Sırrı AKINCI *

18. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu başkentinde (Der-i seadet) tıp tarihi yönünden önemli bir kişiliği görmekteyiz (1). Hem bilgin, hem de hekim olan Abbas Vesim adındaki bu İstanbul Efendisi, Sultanselim Çarşısındaki dükkânında ** hergün pek çok olan hastalarını kabul etmekte ve onları söz konusu yüzyılın tıp bilimi ve sanatı kurallarına göre gözden geçirip tedavi etmektedir. Bu ünlü kişi, hekimliğin yalnız pratik yönü ile değil, başta teorik tıp olmak üzere çeşitli bilimlerle ve ayrıca sanatla da uğraşmıştır (2).

Biyografisi : Adını bazı yazarlar (3 - 5), yukarda başlık olarak aldığımız şekilde, bazıları da (2, 6) Vesim Abbas diye kaydetmektedirler. Süheyl Ünver (7), Derviş Abbas Tabib denildiğini bile sanmaktadır. En önemli yayını olan «Düstûr» un baş sayfalarından birinde (8) ismi Tabip Derviş Abbas Vesim olarak geçmektedir.

Babası : Osmanlı Müellifleri adındaki çok tanınmış bir kitabın yazarı olan *Bursalı Mehmed Tahir* (9), «Vesim, Abbas, Bursa vefiyâtından Gülzâr-ı Sülehâ'da Ömer Şifaî'nin mahdumu olmak üzere mukayyettir» demektedir. Sicilli Osmanî'de (10) ise, Ömer Şifaî ile Abbas Vesim arasında baba - oğul yakınlığını (nisbet) gösterir satırlar vardır. O. Şevki Utudağ'ın (11) bir yayını «Bursada Orhan Kütüphanesinde bulunan Bal-dırzâdenin kitabında ve Bursa vefiyâtı arasında Ömer Şifaî'den bahsedilirken, Abbas Efendi nam bir veled-i necipleri pesmande olmuştu» diye bildirmektedir.

Tıp tarihi literatüründeki bu notlara göre Efendi kesin olmamakla beraber, Bursada doğmuştur ve belki de Ömer Şifaî'nin oğludur.

Bu yönün iyice aydınlanması amacıyla bilgilerine baş vurulan *İbnülemin Mahmud Kemal* (12) yukarki görüşlerin doğru veya yanlış olduğunu gösterir belgelerinin bulunmadığını söylemekte ve Abbas Vesim Efendi'nin gerek doğum yeri, gerekse babası hakkında açık ve kesin bir

*) İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Enstitüsü, Üniversite, İstanbul.

***) O çağda muayenehanelere «hekim dükkânı» denilirdi.

reklamcılık yaptı. *Tempo* Dergisinde(1994-1995) yazdı. Yoga ve resimle de uğraşan şair, New York'da fotoğraf ve moda konularında çalışmalar yapmaktadır. Prof.Emre Veral'la evli. İlk şiiri 1981'de *Yazko Edebiyat*'ta çıktı. Şiirlerini *Adam Sanat*'ta yayımlıyor. **Eserleri/Şiir:** *Düş İzi* (İst. 1993), *New York Çıkmazları* (Suya Söylenmiş Şiirler, İst. 2000).

Kay.:TBEA 1/302. ♦Yaz. Krl.

VERDİ (?-1717): Divan şairi ve bestekâr. Diyarbakır'da doğdu. Asıl adı Ahmed Verdî Çelebidir. III. Sultan Ahmet devrinde (1703-1730) "Büyük" sıfatıyla şöhret kazandı. Diyarbakır'da kuyumcular kethüdalığı yaptı. Şiirine örnek tezkirelerdedir.

Kay.: DFSA 1/161-162; TN 2/1162(4610); TŞA s.115. ♦S. BEYSANOĞLU

VEREL, Oktay (1927-?): Roman yazarı, gazeteci. İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesini bitirdi (1948). Ankara Radyosunda değişik işlerde çalıştı. Gazeteciliğe başladı. Ankara ve İstanbul'da *Ulus, Son, Telgraf, Tan, Ekspres, Tanin, Hergün, Akşam, Tercüman, Yeni Gazete, Yeni İstanbul* gazeteslerinde yazarlık ve yazı işleri müdürlüğü yaptı. Mizah yazıları *Akbaba* dergisinde basıldı. 1950-1951 yıllarında Tuna Baltacıoğlu ve Memet Fuat ile *Kitaplar* dergisini çıkarttı. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı müşaviriyken İstanbul Basın Merkezi Müdürü oldu (1978). Tekrar gazeteciliğe dönerek *Tercüman* ve *Akşam* gazetelerinde çalıştı. **Eserleri/Roman:** *Kuklalar* (İst. 1960), *Havada Bahar Kokusu Var* (İst. 1968), *Şimdi Tasa Anayasa* (İst. 1970), *Maksat Vatan Kurtulsun* (İst.1971), *Aslan Gibi Eşekler* (İst. 1973), *Şeytan Mağarası* (İst. 1982). **Röportaj:** *Vatan Sana Minnettardır* (Ank. 1981), *Atatürk'ün İzinde Bir Ömür Böyle Geçti/Sabiha Gökçen* (Ank. 1982), *İstikbal Göklerin Gökler Bizimdir* (Ank.1985), **Çeviri:** *Çin Sedinde Üç Ceset/ Mayk Hammer* (1966).

Kay.: EİS s. 382; RTEs s. 605; ŞYS s.640; TBEA 2/ 885; TDEA, 8/529; TEAAÖ 4/1202; TYA s.981. ♦H. AĞCA

VESİLİ: (?-?) Divan şairi. Edirneli Nazmî'nin *Mecma'u'n-nezâ'ir*'inde bir tek gazeli bulunmaktadır. Kaynaklarda bahsedilmeyen bu şair hakkındaki tek bilgimiz bu mecmuada şiiri bulunmasından hareketle 15. veya 16. yüzyılda yaşamış olabileceğidir.

Kay.: Edirneli Nazmî, *Mecma'u'n-nezâ'ir*, TSMK, III. Ahmet nu. 2644, vr. 26b. ♦M. F. KÖKSAL

VESİM (17.yy.): Divan şairi. Üsküp'te doğdu. Asıl adı Seyyid Ahmed Vesim Efendidir. **Şâfizâde** sanıyla tanındı. Enderunda yetişti. Hümayun-ı hassa ağalarındandı. Sâlim, Üskübî Seyyid Ahmed diye meşhur olduğunu yazdı ve şiirine örnek verdi.

Kay.: KÂ 6/4687; TDEA 8/529; TGDEİS s.529; TN 2/1163-1164(4616);TŞ/S s.706. ♦M. CUNBUR

VESİM (1703-1759): Divan şairi, tabip ve hattat. III. Ahmed, I Mahmud, III. Mustafa devirleri şairidir. Adı Seyyid Abbas Vesim'dir. Halk arasında *Kanbur Vesim* adıyla tanındı. Babası olduğu rivayet edilen Ömer Şifaî ile Bursalı Ali ve reisü'l-etibba hattat Kâtibzâde Mehmed Refi' Efendilerden tıp tahsil edip, İstanbul'da Sultan Selim Çarşısında bir muayenehane açtı, kırk yıl hekimlik yaptı. Ayrıca Yanyalı Es'ad Efendiden edebiyat, felsefe ve Farsça, Müneccimbaşı Ahmed Mısıri'den astronomi tahsil etti. Arapça, Latince, Yunanca, Fransızca ve İtalyanca biliyordu. Urfî*, Saib* ve Şevket* divanlarını okudu. Kadiri, Halvetî ve Nakşibendî tarikatlarına mensuptu. Ölümüne şu beyitle tarih düşürüldü: *Dirdi ki dermân-ı tabîbim itmedi nücûm / Ömrünün mihri bu gün Abbâsın oldu münkesif. Eserleri:* Tıpla ilgili 1748'de yazdığı *Düstûru'l-Vesîm fi Tibbî'l-Cedîd ve'l-Kadîm* (İstanbul Arkeoloji Müzeleri K. 724-725; Ragıp Paşa K. 946,947), astrolojiye dair 1745'te yazıp açıkladığı *Nehcü'l-Bulûğ fi Şerh-i Zicî Ulûğ* (SK Hamidiye kısmı 858), Macarca'dan tercüme ettiği ve ilaç terkipleriyle ilgili *Vesiletü'l-Metâlib fi İlmi't-Terâkib* (İÜ Tıp F. Tıp Tarihi K. TY 235), *Rü'yet-i Hilâl Risâlesi* (İstanbul Kandilli Rasathanesi K. 146) ile

1936 - عباس وسيم بن عمر شقائي البروسوي الإستانبولي

العثماني الشاعر الصوفي الطيب الفلكي المعروف بالشقائي

المتوفى 1761/1175

(أنظر : محمد طاهر عثمانلي مؤلف لري 243-242/3 ؛
البغدادي هديّة العارفين 437/1)

من تصانيفه :

1 - ترجمة كتاب البرجندي من الحسوف والكسوف

يازمه باغشغرل رقم 14/2062 ورقة 184-206 ، 1161

هـ بخط المؤلف ؛

2 - ديوان عباس وسيم - في الأدب (ت)

خزينه رقم 961 ورقة 61 ؛ جامعة إستانبول رقم 6/483

ورقة 24 ، 1181 هـ

3 - دستور الموسيم في الطبّ الجديد والقديم (ت)

بايزيد رقم 4097 ورقة 20+830 ؛ راغب باشا رقم

1/801/946 ورقة 10+531 ، 947 ؛ متحف الآثار رقم

722 جزء 1 ورقة 393 ؛ رقم 726 جزء 3 ورقة 309 ؛

رقم 727 جزء 4 ورقة 219 ؛ أمانت خزينه سي رقم 1820

جزء 1 ورقة 498 ؛ رقم 1821 جزء 2 ورقة 514 ،

1178 هـ

4 - رسالة في رؤية الهلال - في الهيئة (ت)

قندللي 146 ورقة 10 ، 1153 هـ بخط المؤلف ؛

5 - النهج البلوغ شرح زيچ أولغ - في الهيئة (ت)

تاريخ التأليف 1158 هـ ؛ قيصري راشد أفندي رقم 16788

ورقة 261 ؛ قندللي رقم 208 ، 1180 هـ رقم 1/247

ورقة 327 ، 1180 هـ رقم 240 ورقة 225 ، 1215

هـ سليميه رقم 982 ورقة 316 ؛ يونسف آغا رقم

15/9887 ورقة 37 ؛ بايزيد رقم 4646 ورقة 358 ؛

حميديه رقم 858 ؛

6 - وسيلة الطالب في علم التراكب - في الطبّ (ت)

جامعة إستانبول رقم 235 ؛ علي أميرى طب رقم 341 ورقة

168 ؛ سليمانيه سرز رقم 2755 ورقة 168 ، 1167 هـ

NO. 16 HAZ 2006

ABBAS VESİM EFENDİ (ölm. 1761), XVIII. yüzyıl ortalarında İstanbul'da tanınmış ve eserler bırakmış bir Türk hekimî. Sultan Selim Çarşısı'ndaki dükkânında serbest hekimlik yapan ve halk arasında «Kambur Vesim» diye tanınan A. nin *Düstûr-ül-Vesim fi tıb-bil-cedîdi ve'l-kadîm* adlı eseri hekimlik tarihimiz bakımından çok önemli sayılır. 1748 de yazılan ve iki cildi 2083 sayfa tutan bu basılmamış eserinin önsözüne Abbas Vesim, hekimliği Bursalı Ali ile Ömer Şifai'den öğrendiğini anlatır ki, onlar da tanınmış ve eser yazmış Türk hekimleridir. Abbas Vesim, eserinin birinci kitabında baştan ayağa kadar organların hastalıklarından, ikincisinde kadın ve çocuk hastalıklarından, üçüncüsünde şişlerle yaralardan, dördüncüsünde tekil ve bileşik ilâçlardan bahseder. Sonunda da hekimlerin görevlerini yazar. İbni Sina gibi eski hekimlerin eserlerinden ve kendi ustalarından öğrendiklerini topladığı gibi, İstanbul'a gelen bazı yabancı hekimlerle de tanışarak işittiklerini ve bu arada Avrupalı birçok hekimlerin adlarını kaydetmiştir.

Abbas Vesim Efendi, heyetle de uğraşmış, Ahmet Mısri adlı bir bilginden heyet ve Yanyalı Esat Efendi'den hikmet okumuş, heyete dair *Nebc-ül-bülûğ fi şerh-iz-zic-il-Ulûğ* adıyla 1745 te bir eser de yazmıştır. Bileşik devalara ait olan *Vesile-tül-metâlib fi ilm-it-terâkib* adlı başka bir eseri ve bazı manzumeleri de vardır. Hattâ divanı olduğu da söylenir.

TA. I. c, s. 21, 1946. (ANKARA)

ABBAS VESİM EFENDİ (Kambur Vesim de denir), XVIII. yy. türk astronom ve hekim (?-İstanbul 1764). Tıp tahsilini Bursalı Ali ve Ömer Şifâî Efendilerden yaptı. Ahmed Mısırî'den «heyet» ve Yanyalı Esad Efendi'den «hikmet» okudu. Çalışma yeri Sultan Selim çarşısındaydı. 1745 senesinde hey'ete dair *Nehc-ül-Bülûğ fi Şehr-ül-Zic-i Ulûğ* (Ulûğ Burcuna Erişmenin Yolu) adlı eserini, sonra tıbbâ dair *Düstür-ül-Vesim fi, Tıbb-ül-Cedîd vel-kadim* (Vesim'in Eski ve Yeni Tıp Düsturu) adındaki iki ciltlik kitabını yazdı. Hekimlik tarihi bakımından önemli olan bu kitap henüz basılmamıştır. Vesim Efendinin ayrıca Macarcadan tercüme edilmiş «Vesilet-ül-Metâlib fi ilm-üt-Terâkib» (Terkipler ilmindeki Kaidelere Dair) adlı, yine tıbbâ ait bir kitabı, bazı risaleleri, şiirleri, divanı olduğu da söylenmektedir. (→ Bibliyo.) [M]

ML. I. c., s. 12, 1969, (İSTANBUL)

Ekmeleddin İhsanoğlu, Boris A. Rosenfeld, Mathematicians, astronomers and other scholars of Islamic civilization and their works (7th-19th c.), Istanbul 2003, pp. 413

İSAM KTP.91191

1383. DARWISH `ABBAS WASİM (ABBAS VESİM EFENDİ)

Darwīsh `Abbās Wasīm (18th c.), Ottoman astronomer.

See: OALT (444-447), SSM (175).

A1. Method of [Obtaining] Maturity in Al-Zīj of Ulugh [Beg] (Nahj al-bulūgh fi Zīj Ulugh) T - Cairo (Tal'at falak turkī 42), Edirne (Selimiye 982), Istanbul (SM Hamidiye 858, Reşid Efendi Ek16788; BU 4646; Kandilli 247/1, 258, 240), Izmirli (Milli dolap 21 sıra 672 depo 17089, dolap 50 sıra 726 depo 26755), Konya (Yusuf Ağa 9887/15), Tavşanlı (Zeytinoğlu 291). Commentary on the Al-Zīj (No 816, A1) of Ulugh Beg. The commentary was written in 1745 for Ragıb Mehmed Pasha, the vizier of Sultan Mustafa III (1757-1774).

A2. Risāla fi Ru'yat al-Hilāl. - is mentioned in OALT.

A3. Tarjamat al-Burjandī min al-Khusuf wa al-Kusuf - is mentioned in OALT.

zade محمد بوكونه ذكر ايدركه: بعضى تقويمده ساعات بست ثبت اولنور ساعات ندر و حكمى ندر، رغبت ايدن احباب ايچون بيان اولنور، خير دعاغرى رجا اولنور. قى بيان ساعات البست: معلوم اوله كه حكماء بر دور قويمشدر كه يدى اوزرينه دور ايدر. بو يدينك هر بر بخشى اون ايكي ساعت زمانيدر. اولكه بخشنك اولى شمس ايله قمر ك اجتماعندهدر. اون ايكي ساعات زمانيدر. شمس نسبت اولنور...

Nüshası:

★ Nuruosmaniye, nr. 4971/15: nesihle yap. 220b-221b, 15.3x21 (7x13.3) cm, 19 str. İstinsahı h. 1157'de.

Bibliyografya: HA, II, 333; OM, I, 404; Mehmed Nusret, *Tarihçe-i Erzurum*, İstanbul 1338, s. 100-101; Kahhâla, X, 115.

010055

297. ABBÂS VESİM EFENDİ (ölm. 1173/1760)

Abbâs Vesim Efendi XII./XVIII. asırda, Sultan III. Mustafa zamanında, İstanbul'da yetmiş divan sahibi bir şair, hekim, hattat ve astronomdur. Zamanında Kanbur Vesim Efendi ve Derviş Abbas Tabib adlarıyla meşhur olan 'Abbâs Vesim Efendinin babasının adı 'Abdurrahman b. 'Abdullah'dır. Osman Şevki, *Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi* adlı eserinde, Abbâs Vesim Efendi'nin doğum tarihinin belli olmadığını söylemekle beraber; İstanbul'da 40 sene tıpla ilgilendiği ve 30 yaşından önce tıp tahsilinin tamamlanamayacağından hareketle h. 1100 civarında doğmuş olabileceği kanaatinde (Osman Şevki, *Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi*, s. 169).

Bursalı tabib-i sultânî Ali Efendi'den ve onun hocası, Sinop'ta doğup Bursa'ya yerleşmiş olan Tabib Ömer Şifâ Efendi'den tıp, Yanyalı Esad Efendi'den hikmet ve Farsça, müneccim ve müverrih Mısırlı Ahmed Efendi'den astronomi ve astroloji, hekimbaşı, kazasker, filozof ve talik ustası Kâtib-zâde Mehmed Refiî Efendi'den tıp ve ta'lik yazı öğrendi.

Zekâsının kuvvetini, kabiliyetini ve açık fikirli olmasını bütün hocaları takdir ederdi. Bir aralık tahsil maksadiyle Hicaz, Şam ve Mısır'a gitti. İlmî ve ameli olarak birçok araştırmalarda bulundu. Tıp hakkındaki bilgisi bu seyahatler sayesinde gelişti. Daha sonra İstanbul'a döndü ve Sultan Selim civarında açtığı eczahane ve muayenehanede hastaları tedavi etmeye başladı. *Düstür al-Vasim* adlı eserinin sonunda da kendisinin belirttiği gibi İstanbul'da 40 sene tabiplik yapması onun bu sahadaki bilgisinin artmasına sebep oldu. Halvetî ve Kâdiri olan Abbâs Vesim Efendi'nin son şeyhi Nakşibendi şeyhi olan Muhammed Emin-i Tokadî'dir. OM sahibi 1175/1762'de vefat ettiğini söylemiş de diğer kaynaklar 1173/1760'de vefat ettiğini bildirmektedir. Doğru olan da 1173/1760 tarihinde vefat ettiğidir (Abbâs Vesim Efendi'nin vefatı için bakınız: *Tuhfe-i Hattatîn*, s. 669; *Silk al-Durar*, II, 230; HA, I, 437; *Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu*, s. 779 ölümünü 1173/1760 olarak verirler; *Macallat al-Nişâb*,

yap. 436a; OM, III, 242; *İslam-Türk Ansiklopedisi*, II, 103; TA, I, 21'de ölümü 1175/1762 olarak verilmektedir). Kabri Edirnekapı haricindeki mezarlıktadır.

Abbâs Vesim Efendi Arab, Fars, eski Yunan ve Lâtin lisanlarına yazı yazacak kadar vâkıftı.

Osmanlı tababetini tekamüle doğru götürmekte rol oynamış değerli bir zattır. Abbâs Vesim Efendi'nin tıbda şahsi tecrübeleri çoktur. Verem hakkında mühim tedkikâtı ve en son keşiflere yakın mutalaaları vardır. Abbâs Vesim etyolojiye önem veren, tedavinin semptomatik olmasının gereğine inanmış iyi bir klinikçi idi. Tıbbi iyice anlayabilmek için fizik, mekanik ve tecrübî kimyayı bilmenin gerekli olduğunu düşünmekteydi. Bu konuda *Tıbb-ı Cedîd-i Kimyevî* adlı bir eser yazmıştır (*Macallat al-Nişâb*, yap. 436a; *Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi*, s. 170; Adivar, s. 196). Diğer bir özelliği de deontoloji biliminin gelişmesine ve uygulanma şekline yön vermiş olmasıdır. İbni Sînâ gibi eski tabiblerin eserlerinden ve kendi hocalarından öğrendiklerini toplamış, İstanbul'a gelen bazı yabancı tabiblerle de tanışarak işittiklerini ve bu arada Avrupalı tabiblerin eserlerinden ve garp metodundan istifade etmek suretiyle şöhretine sebep olan *Düstür al-Vasim fî Tıbb al-Cadid va'l-Qadim* adlı eserini yazmıştır. Doğu ve Batı tıbbını birbiriyle karşılaştıran ve mükemmel bir külliyyât olan bu eser Osmanlı tıp tarihi bakımından çok önemli sayılır. 2000 sayfaya yakın olan eser 1161/1748'de telif edilmiştir (Daha geniş bilgi için bakınız: Adivar, s. 189-197; İM, I, 472). 'Abbâs Vesim Efendi'nin tıbba dair diğer bir eseri *Vasilat al-Matâlib fî İlm al-Tarâkib*'dir. Kısmen tercüme sayılır. Asıl yazarı Macar Gorgios'dur. Mürekkep ilaçlar hakkında mühim bir kitaptır. Tecrübe ettiği ilaçlardan da bahsetmiştir. Bunlardan başka mürettep *Divân'ı* ve *Risâlat al-Vafk* adlı bir eseri vardır. Konumuza giren ve *Düstür al-Vasim*'den sonra ikinci önemli kitabı *Nahc al-Bulûğ fî Şarhi Zîci Uluğ* adını taşımaktadır. Uluğ Bey Zicinin Türkçe şerhidir. Sultan I. Mahmud'a takdim edilmiştir. Eserinin mukaddimesinden anlaşılacağına göre müneccim ve müverrih Ahmed Mısırlı'nın Uluğ Bey Zicini Türkçe'ye tercüme etmenin, Farsça'ya vâkıf olmayanlar için, bir ihtiyaç teşkil ettiğini söyleyerek bu vazifeyi kendisine vermesi üzerine bu eseri telif etmiştir. Verdiği *Nahc al-Bulûğ* ismi ebced hesabıyla, başladığı telif tarihini (h. 1158) göstermektedir. Açık Türkçe ile yazılmıştır. Eser Mirim Çelebi'nin şerhi tarzında ve hemen o derecede bir şerhtir. Şurası var ki bütün tatbikata ait misalleri İstanbul arz ve tulüne göre kendisi tertib etmiştir. Eski Türk takvimini incelemiş ve metinde olmayan İbrânî ve Rumî takvimlerini ilave etmiştir. Bir derecenin ceybini bulmakta Uluğ Bey'in muhtasaran tarif ettiği Gıyasüddin Camşid'e ait usulü çok güzel izah etmiş ve tatbikatını birer birer tarif ve takip ederek, 6 derecenin girişine kadar yürütmüş ve geri kalanını yalnız ifâde etmekle iktifa eylemiştir. Ahkâm-ı nücûma çok meraklı bulunduğu ve bütün esaslarına vâkıf olduğu, Zic'te bu hususa ait ayrılmış kısmın şerhinde çok fazla izahat vermesinden anlaşılmaktadır. Astronomiye dair eserleri şunlardır:

1. Nahc al-Bulûğ fî Şarhi Zîci Uluğ (T):

نهج البلوغ في شرح زيج ألع

Başı:

بسم الله الرحمن الرحيم وبه ثقتي سعد والسعود حمد وسياس اول مدبر الليل والنهار اولان...
اما بعد... بو بنده شرمند ائيم... درويش الحاج عباس وسيم... بو فن مستحسنى كنديلردن اخذ

MADDE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

444

Osmanlı astronomi literatürü tarihi= History of astronomy literature during the Ottoman period/haz. Ekmeleddin İhsanoğlu, Ramazan Şeşen, Cevat İzgi, Cemil Akpınar ve İhsan Fazhoğlu; editör Ekmeleddin İhsanoğlu.- İstanbul: İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA), 1997.

1.c. ON: 54015-1

445

21 MİSALİ 1998

010055

ABBAS VESİM EFENDİ

-
- 1 İBRAHİM HALİL TUĞLUK, Abbas vesîm efendi; hayatı, eserleri, edebî kişiliği, divanı'nın tenkitli metni ve incelemesi, Gazi Üniversitesi, Doktora, 2007